

Alföldi: szembe vagyunk köpve

Alföldi Róbert szerint szembe vagyunk köpve és hülyének vagyunk nézve. A Nemzeti Színház főigazgatója, akit jövőre Vidnyánszky Attila vált ezen a poszton, nem gratulált az új direktornak, és nem is fog, azt pedig nem érti, miért nem mondták meg neki egyenesen, hogy mást szeretnének. Többek között ezekről beszélt a Kultúrpartnak adott interjújában. „Lehet, hogy ez a kulturáltságom egy szégyenfolt, de én nem gratuláltam az Attilának, és azt gondolom, hogy nem is fogok neki gratulálni” – mondta Alföldi Róbert, miután kiderült: jövő nyártól nem ő igazgatja a Nemzeti Színházat. Alföldi a pár perces videointerjúban azt állította, szerinte két nagyon hiteles színházi alkotó között kellett döntenie, és nagyon méltatlannak tartja azt, hogy kijátszották őket egymás ellen. Azt mondja, ami történt, nem elegáns és nagyon káros az ember hazaszeretetére – idézte a hvg.hu.

„Félelem, igazodás és gyávaság van”

„Mindannyian, akik ezt csináljuk, azért vagyunk itt, mert szeretünk itt lenni, mert itt élünk, ez a hazánk, erről akarunk beszélni. Azt akarjuk, hogy ez legyen jobb, és azt akarjuk, hogy ez egy igazán jó hely legyen, mert ez egy igazán fantasztikus város és egy igazán fantasztikus ország” – fejtette ki a Nemzeti Színház jelenlegi igazgatója. A döntésen egyáltalán nem lepődött meg, mert ez egy „teljesen normális, jogszerű helyzet”. Ami kicsit mégis meglepte, az szerinte udvariasság és kulturáltság kérdése. Ahogy fogalmazott: ha két pályázó között döntenek, akkor illik mindkét pályázót meghívni például a sajtótájékoztatóra. Alföldi a miniszteri biztos kinevezését sem tudja hova tenni, mert egyelőre nem tudja értelmezni a feladatkörét és jogkörét. Annyit leszögezett: méltatlan helyzetbe nem fog belemenni. A kulturális szférában uralkodó közhangulatot illetően azt mondta: szomorúnak tartja, hogy a színházi szakma nem tud összeállni és hogy „félelem, igazodás és gyávaság van”. „Nincsenek felnőt, férfias, egyenes mondatok” – tette hozzá.

NÉPSZAVA-INFORMÁCIÓ

Rost Andrea felfüggeszti tagságát, Cserhalmi György pedig kilépett a Magyar Művészeti Akadémiából

Kérdéses Fekete 1956-os szerepe

Fekete György azt hangoztatja, 1956-ban Kiskunhalas határában tartották vizsgálati fogságban, de nem tudni, hogy került oda FOTÓ: TÓTH GERGŐ

Fekete György azt állítja egyik hivatalos önéletrajzában, hogy 1956-ban nemzetőr parancsnok volt, a következő évben pedig vizsgálati fogságba került. Ugyanakkor az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának kutatók által hozzáférhető adatbázisában nincs 1932-es születésű Fekete Györgyre vonatkozó adat, pedig ilyen esetekben dosszié képződött.

HAMVAY PÉTER

Nincs az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának kutatók által elérhető külső és belső elektronikus adatbázisában nyoma annak, hogy Fekete György 1956-os szerepéért bármiféle retorzióban részesült volna – derítette ki a Népszava.

A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) elnöke a köztestület honlapján elérhető hivatalos életrajzában lakonikus rövidséggel az áll: „1956-ban nemzetőr parancsnok, 1957-ben vizsgálati fogságba került.”

S a vizsgálati fogsága utáni évben, 1958-tól a friss diplomás Fekete máris az Általános Építélettervező Vállalatnál dolgozott illetően azt mondta: szomorúnak tartja, hogy a színházi szakma nem tud összeállni és hogy „félelem, igazodás és gyávaság van”. „Nincsenek felnőt, férfias, egyenes mondatok” – tette hozzá.

Az egykori nemzetőr parancsnok 1961 óta külföldi kiállításokat tervezett és rendezett, száztizenhét magyar pavilont épített fel. Többször dolgozott Lipcsében, Moszkvában, Damaszkuszban, Prágában, Bécsben, Párizsban, de részt vett tokiói, torontói, chicagói, kuwaiti, athéni stb. kiállításokon is.

Az önmagát ötvenhatos hősként aposztrofáló Fekete az Artportálon olvasható életrajza szerint három évvel letartóztatása után már nagy állami beruházásokat kap: 1960–1963 között a pécsi Orvostudományi Egyetemi Klinika, 1962 és 1963 között pedig a Magyar Rádió belsőépítészeti munkáit végzi. Az amnesztiák idején, 1964-ben Munkácsy Mihály-díjjal tünteti ki a rendszert.

Nem épp tipikus 56-os karrier – mondja Rainer M. János történész, az is ritka, hogy valaki a vizsgálati fogság után egyáltalán állást kap értelmiségiként a szakmájában.

Igaz, Fekete 1996-ban ké-

Újabb távozó

A jelenleg Brüsszelben premierre készül Rost Andrea operanékes hétfőn írt az MMA vezetőségének, hogy kéri: a kialakult helyzetre való tekintettel függesztesse fel levelező tagságát – értesült a művész környezetéből lapunk. Cserhalmi György színművész is a távozás mellett döntött. A színész az atv.hu-nak azt mondta, a stílussal és a hangnemmel volt a baja, az akadémiai jelölés során még nem voltak aggályai, de Fekete György közelmúltbeli megnyilvánulásai hamar ráébresztették arra, hogy nincs helye ebben a társaságban. Az utolsó csepp a pohárban az volt, amikor az MMA szombati közgyűlésén megjelent tiltakozó fiatalokat kivezetették a helyszínről ahelyett, hogy helyet kínáltak volna őket és meghallgatták volna az érveiket – mondta a Kossuth-díjas színművész. Cserhalmi Györgyöt – 42 másik művésszel együtt – szombati közgyűlésén választotta rendes tagjai közé a Magyar Művészeti Akadémia.

szült parlamenti önéletrajzában még egyetlen szó sem esik 1956-ról. Rainer M. János megjegyzi, gyakran tapasztalta, hogy hosszú idő múltán, minden direkt ferdítési szándék nélkül valaki kimutatható ötvenhatos szerep nélkül is úgy érzi, tevékeny szerepet töltött be a forradalomban.

Akiket 1956-os szerepükért egyszerű rendőri intézkedés alá vontak, ha csak néhány órára, egy-két napra bevitték a rendőrségre és kihallgattak, azokat elengedhették, ilyesmi főleg 1957-ben viszonylag gyakran megesett. Többnyire azonban erről is akta képződött – mondja Rainer M. János történész. De egy vizsgálatot adatgyűjtés, bejelentés, feljelentés indított el, ez alapján valakinek el kellett

rendelni az eljárást, amiről az ügyészségnek is tudnia kellett, aztán azt le kellett folytatni, majd le kellett zárni. Minderről egy bürokratikus rendszerben papírok képződnek, amelyek dossziéba állnak össze, a vizsgált személy nyilvántartásokba kerül...

Ezek az akták az Állambiztonsági Szolgálatok Levéltárában megőrződtek – teszi hozzá Ungváry Krisztián történész. Az, hogy az 1932-es születésű Fekete Györgynek nincs aktája ma az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának adatbázisában, arra utal, hogy erősen megkérdőjelezhető, hogy Fekete által stilizált 1956-os szerepéért megtorlásban részesült volna – mondja Ungváry.

Rainer M. János arra is rá-

mutat, hogy a nemzetőr parancsnokok általában a Honvédelmi Minisztérium által kirendelt katonai személyek voltak. Kivételt a fegyveres csoportok képeztek, ahol esetenként saját maguk által választottak vezetőket.

Megkértük Fekete Györgyöt, mondja el részletesen az 56-ban vele történeteket, bocsásson rendelkezésünkre bizonyítékokat, emlitsen szemtanúkat. Ő annyit válaszolt levélben, hogy az Iparművészeti Főiskola mintegy 20-25 tagú rendfenntartó nemzetőr-csoportjának volt a vezetője. S „1956. november 5-től 1957 elejéig a Kiskunhalas határában lévő laktanyában tartottak vizsgálati fogságban”, beszerzésére nem tettek kísérletet. Egy televíziós műsorban megpróbált egy kerek történetet mesélni, ott azt mondta, azért engedték el, mert nem találtak írásos dokumentumokat és mert nem használtak fegyvert. Arra nem adott magyarázatot, miként került Kiskunhalasra.

Rainer M. János szerint ugyanakkor a forradalom leverését követő első napokban elsősorban azokat tartóztatták le, akiknek fegyver volt a kezükben.

Kérdés, honnan tudja Fekete, hogy nem találtak írásos dokumentumokat fogvatartói? De talán nem véletlenül beszél erről. Hiszen ma már tudható, valóban nincsenek írásos dokumentumok az Iparművészeti Főiskola Fekete által emlegetett nemzetőr-csoportáról. Ezt **Eörsi László** történész is megerősíti. Ismereteink szerint ő az egyetlen, aki a témát kutatta. (A Budapesti Egyetemek nemzetőrsége. In: A budapesti egyetemisták és főiskolások 1956-ban – Nagy Imre és kora V. Nagy Imre Alapítvány – Gondolat Kiadó, 2009.) **Eörsi** lapunknak megjegyezte, semmilyen anyag nem került elő az Iparművészeti Főiskola nemzetőrségéről, tehát felettébb kevésbé valószínű, hogy egyáltalán volt ilyen, vagy ha mégis, akkor inkább a szóbeszéd szintjén.

Bár a Magyar Művészeti Akadémia elnöke a testület sajtófőnökén keresztül azt üzentte, Fekete György megőrizte nemzetőr-igazolványát, amit szívesen meg is mutat. Erre eddig nem került sor. Reméljük, ezzel a dokumentummal, személyes emlékeivel a magyar történelemnek talán nem a legfontosabb, de mégiscsak fehér foltját sikerül megszüntetnie.

KÖZBEVETVE

Denis, a Pénisz

BÁRONY ÉVA

DrMáriás könyvbemutatóján a lemondott Múcsarnok-igazgató, Gulyás Gábor beszélgetett a szerzővel az Alexandra pódiumon. DrMáriás a Gulyás Gábor által rendezett *Mi a magyar?* című Múcsarnok-beli kiállítás egyik alkotója volt, festőként. Erősen abszurd-groteszk-szürrealis és ellenállhatatlan humorú pop-artos képei kisütöttek a sorból. Ez volt az a kiállítás, amely a Magyar Művészeti Akadémia elnökét, Fekete György belsőépítészét olyannyira kihozta a sodrából, hogy az első adandó pillanatban rátette a kezét a Múcsarnokra. A beteges megalomániáról tanúskodó gesztus hervasztó ize nem tudta megkeseríteni drMáriás és Gulyás találkozását a pódiumon. Ugyanis egy olyan könyv megjelenését ünnepelték, amelynek címe *A balkáni tahó*, s a

regény tényleg egy balkáni tahóról szól. Egy elképesztő figuráról, akit a könyv első mondatában tömegsírba lönek, férfiasága is lött sebet szenved, de ezt is meg a magas hegyei közül való veszélyes szökést is túléli. Svájcban köt ki egy foglalt ház szedett-vedett kis kommunájában. Ahol végre elérkezettnek látja, hogy beteljesítse élete álmát, és ő legyen Denis, a nagy balkáni Elvis. DrMáriás ugyanaz a Máriás Béla, aki a Tudósok énekes-trombitás-harsonás-szaxofonos frontembereként járta be Európát és Amerikát és aki húsz éve a háború elől menekült Magyarországra. Előtte néprajzkutatóként vizsgálta a Balkán mélyrétegeit, és a könyv minden lapjáról süt, hogy valamit nagyon pontosan érez abból, hogy mi is az a kelet-európai lét. A könyve káprázatos abszurd, mint maga az a világ, amely minket körbevesz, ugyanakkor szürrealis és groteszk, miközben mellbevágóan valóságos. Elképesztő jelenetek követik egymást könyvében, a stílusa lefegyverzően elegyíti a kifinomultságot és a durvaságot. Hőséről írja: „szinte hihetetlen, Denis, a Pénisz, a nagy balkáni Elvis ... bizony élt, él, s élni is fog, még akkor is, ha felforgatja és romba dönti az egész világot.”

Elhunyt Horváth Sándor színművész

Életének 81. évében hétfőn elhunyt Horváth Sándor Jászai Mari-díjas, érdemes, kiváló művész. Horváth Sándor pályafutása során számos vidéki színházban játszott, köztük az egri, a kaposvári és a szolnoki teátrumban. 1970-től nyugdíjba vonulásáig a József Attila Színház tagja volt. Tizenöt évig a Színész Szakszervezet elnöke volt. Emlékezetes alakítást nyújtott számos darabban, valamint a Sikátor, Az ötödik pecsét, Az árvácska című filmekben. Sok tévéfilmben is szerepelt: a Bors, a Kántor, a Szomszédok és az Öregberényi alkotógárdáját is erősítette.

MTI-INFORMÁCIÓ

Bóta Cafe

MINDEN SZERDÁN, ESTE 9-KOR ÉLŐBEN A FIXHD TV MŰSORÁN!

Kerényi Miklós Gábor Kossuth-díjas rendező a Bóta Café vendége december 19-én, szerda este 9 órától a FIX Tévén.

A Budapesti Operett Színház direktora musicalt, operettet, operát egyaránt rendez, itthon és külföldön. Produkciói rendkívül népszerűek. Bóta Gábor élő, online is nézhető műsorában hívhatják őt a 445-1349-es számon, vagy a tv.fixhd skype címen is bekapcsolódhatnak a beszélgetésbe. A legfelkészültebb kérdéseket Bóta Gábor, a műsor házigazdája ezúttal is színházjeggyel ajándékozza meg.

A FIXHD TV nézhető a Digi kábel országos digitális és budapesti analóg hálózatán. A műsor SD és az országban egyedülállóan HD felbontásban is elérhető a világhálón online <http://www.fixtv.hu/>, de nézhető Android és iPhone okostelefonnal is.

FIXHD